

André Stern

...ÉS SOSEM JÁRTAM ISKOLÁBA

Egy boldog gyermek története

ExVan Kiadó

Előszó a 6. kiadáshoz

A könyv első kiadása óta számos dolog történt. Megszületett fiam, iránymutató találkozásokban volt részem, csodálatos barátságok szövődtek, gyümölcsöző kapcsolódások váltak lehetővé. Előadásaimmal és könyveimmel számos helyen megfordultam, és lehetőségem nyílt sok emberrel beszélgetni, akik az újdonság, a nagyobb szabadság, a bátorság és az inspiráció iránti vágyukat osztották meg velem.

Társadalmunkban a legtöbb embert meghagyják abbéli hitében, hogy aki nem jár iskolába, az csakis egy vad analfabétává nőheti ki magát, akinek se munkája, se barátai nem lesznek. Már régóta szívügyem beszámolni arról, hogy ez nem igaz, és ezzel hozzájárulni az ilyen irányú előítéleteken és félelmeken való felülemelkedéshez. A jelenleg sokak számára furcsának tűnő iskola nélküli élet lehetőségének megismerése elősegítheti, hogy minden egyes egyéni utat fontosnak és értékesnek tekintsünk, még akkor is, ha az a társadalmilag szokványos kereteken kívül nyílt meg.

Akik hallották történetemet, már nem tehetnek úgy, mintha nem tudnának róla. Függetlenül attól, hogy az új információ milyen mélységig hatolt, a hír már eljutott hozzájuk, miszerint az iskola nem a képzettséghez és sikerhez vezető egyetlen út. Örömmel tölt el, amikor emberek megírják nekem, hogy elolvasták könyvem, majd ezt követően tudatosan úgy döntöttek, hogy gyermeküket iskolába íratják – mert ők valódi döntést hoztak. Legalább két lehetőséget mérlegeltek, és a nekik megfelelőbbet választották.

Nemrégem találok egy számomra meghatározó felfedezéssel. Gerald Hüther agykutató egyik előadásán hallottam a lelkesedés emberi agyra gyakorolt meghatározó szerepéről. *„Egy kisgyermek naponta húsz-ötven alkalommal válik lelkesé, és ilyenkor az agy érzelmi központjai aktiválódnak. Az ott elhelyezkedő idegsejteknek hosszú nyúlványaik vannak, amelyek az agy valamennyi területére elérnek. A nyúlványok*

végződéseiben neuroplasztikus hírvivő anyagok koktélja szabadul fel. A hírvivő anyagok a hozzájuk csatolt idegsejt-gócokat olyan fehérjék előállítására serkentik, amelyek további nyúlványok növekedéséért felelősek. A nyúlványok az új kapcsolódásokhoz szükségesek, valamint minden olyan kapcsolódás rögzítéséhez és stabilizálásához, amelyek az agyban egy probléma megoldásakor, vagy egy új kihívással történő megbírkózásakor aktiválódtak. Ez az oka annak, hogy amit lelkesedéssel végzünk, abban nagyon gyorsan tudunk egyre jobbra válni. A lelkesedésnek minden kis vihartölcsére hozzájárul bizonyos mértékben ahhoz, hogy az agyban egy önmaga által generálódó doppingművelet jöjjön létre. Így keletkeznek azok az anyagok, amelyek az idegi hálózatok növekedési és átalakítási folyamataiban nélkülözhetetlenek. Ilyen egyszerű: az agy aszerint fejlődik, ahogyan és amiben lelkesedéssel használják.” (www.gerald-huether.de).

Hogyan nőhet fel egy gyermek az agykutatás által kívánatosnak tartott körülmények között? A tanulás jövőjét nem lehet e kérdés megválaszolására nélkül alakítani. Történetem ismertetésével ehhez kívánok hozzájárulni. Nekem ugyanis megadatott az a szerencse (és ez nem személyes érdemem, hanem valami, ami egyszerűen megtörtént velem), hogy olyan körülmények között nőhettem fel, hogy sosem jártam iskolába.

Megvolt a lehetőségem, hogy naponta hat órán keresztül zavartalanul tanuljak németül, amikor éppen benne voltam az áramlatban; senki sem mondta 45 perc után, hogy lejárt az idő, most matekot vagy biológiát kell tanulnom.

Soha sem arra kellett figyelnem, hogy melyik tantárgyból vagyok gyengébb, és azt gyakorolni, hanem pontosan az ellenkezője történt: azt gyakoroltam, amiben a lelkesedés miatt már jó voltam, hogy még jobbra váljak. Ennek kapcsán továbbra sincs bennem félelem a hiányosságok miatt, mert közben rájöttem: amit Pistike nem tanul meg, boldogan megtanulja majd Pista. Abban a bizonyosságban éltem, hogy minden félbeszakított tevékenységet varratmentesen ott folytathatok,

ahol éppen abbahagytam. Sosem kellett megpróbálnom a lefekvés idejét kitolni, amennyire csak lehet, azért, hogy egy kicsit tovább játszhaszak, mert tudtam: holnap reggel folytathatom, hisz sehova se kell mennem. Sosem érdekelt, hogy mások tudását a magaméval összevegyem; sokkal inkább az, hogy az ő tudásuk az enyémmel összeadódva mire lenne képes. Partneri viszony konkurencia helyett. A legkülönbélebb tapasztalatokat és szándékokat összehangolva, magasabb célokat elérni.

Hétköznapi gyerek vagyok. Minden gyermeknek lehetősége lenne hasonlóan élni. Ami ehhez szükséges, az nem egy speciálisan előkészített környezet, hanem a lelkesedés, szabadság, bizalom, tisztelet és az idő. Semmi több, de kevesebb sem. Mind megengedhető dolgok, amelyek a kevésbé tehetséges szülőknek, vagy az úgynevezett hátrányos helyzetűeknek is rendelkezésükre állnak. A többit a gyermek teszi hozzá. És mindez a család egészségének gazdagodását jelenti.

A Gerald Hütherrel való találkozás csak még jobban motivált, hogy gyermekkorom tapasztalatait immáron tudományosan alátámasztott módon az oktatásügyi platformon is megosszam, s az újra és újra elfeledett gyermekek képviselőjeként, az oktatási szakterület jövőorientált szereplőinek oldalán, a tanulás jövőjével kapcsolatos európai szintű egyeztetéshez – nem dogmatikusan – hozzájáruljak.

A pedagógiai főiskolákkal és egyetemekkel való együttműködésen túl, a kancellár asszony által kezdeményezett „Párbeszéd a jövőről” is egy izgalmas lehetőségnek mutatkozott. „*A megélt gyakorlat alapján lelkesedésre és kompetenciára invitálni, bátorítani és inspirálni*” címmel nyújtottam be javaslatomat, amely a szavazás során a „Hogyan tanuljunk?” kategóriában negyedik helyezést ért el. Végül a párbeszédre csak a népszerű „Hogyan éljünk együtt” kategória résztvevőit hívták meg, ugyanis a legtöbb szavazatot kapott tíz javaslat mindegyike ebből a nehézsúlyú kategóriából került ki, míg a pehelysúlyú „Hogyan tanuljunk?” témát teljesen lesöpörték az asztalról. Felmerült ugyan a kérdés, hogy miért nyitottak egyáltalán három témaablakot, de végül

tény, hogy az én javaslatom a „Tanulás jövője” kategóriában negyedik helyezést ért el. Ennek kapcsán a Kalóz Párt oktatásügyi megbízottja, Nicolay meghívott egy kérdésblokkal egybekötött előadásra, valamint felvette programjába az iskolakötelezettség eltörlését a képzési kötelezettség javára. Más politikusok is felfigyeltek fáradozásaimra.

Erwin Wagenhoferrel filmkészítővel folytatott beszélgetésem további alapot szolgáltatott arra, hogy történetemet közreadjam. Ő hívta fel figyelmemet, hogy történetem sok embert érdekelhet – például azokat, akik tanulmányaikat nem fejezik be, akik diploma hiányában azt gondolják, nincs esélyük arra, hogy az életben vigyék valamire –, mivel rámutat arra, hogy hivatalos képesítések nélkül is sikeresek lehetnek, és ezzel sok félelmet oldhat fel, és reményt adhat nekik.

A megélt lelkesedés mellékhatással bír, ami a kompetencia, és ennek is van mellékhatása, ez pedig a siker. Micsoda megkönnyebbülés lehet tudomást szerezni arról, hogy megszabadulhatunk a bennünket uraló teljesítménykényszertől a mindannyiunk számára hozzáférhető személyes lelkesedés révén!

A tanulás tavasza elérkezett!

Lelkesedjetek!

André Stern, 2013. január

Mielőtt...	13
Édesapám	13
Édesanyám	17
Édesanya, édesapa, Delphine és Eléonore	20
Gyerekkorom ...	21
Tipikus hetek	21
<i>Dinanderie</i>	22
<i>Vissza a tipikus hetemhez</i>	27
<i>Tánc</i>	27
<i>Fényképészet</i>	28
Improvizáció	37
<i>Irodalom</i>	38
<i>Vissza az improvizációhoz</i>	40
<i>Mozdonyok</i>	44
<i>Autók</i>	47
<i>A Technic Lego</i>	49
<i>Autók, második rész</i>	54
<i>Bűvészet</i>	58
<i>Hieroglifák</i>	60
<i>További váratlan felfedezések és improvizációk</i>	62
Gitár, zene, hangszerkészítés és színház	66
<i>Antonio Fenoy</i>	66
<i>Zene</i>	69
<i>Gitározás</i>	78
<i>Hangszerkészítés</i>	89
<i>Kitérő: szerszámok</i>	94
<i>Vissza Wernihez</i>	95

<i>Továbbadni: Jean-Marie</i>	102
<i>Színház</i>	103
<i>Írás és újságírás</i>	108
Alapkészségek	117
<i>Tojások és tojástartók</i>	118
<i>Matematikai alapvetések</i>	120
<i>Írás</i>	122
<i>Idegen nyelvek</i>	124
„Általános” műveltség	129
<i>Utazások</i>	131
<i>Könyvek</i>	132
<i>Számítógépek</i>	134
<i>Befejezés a végtelenben</i>	136
Azután...	137
Kérdések	142
<i>Társas kompetenciák / más gyerekek</i>	142
<i>Szüleim indítékai</i>	143
<i>Leválás / Pubertáskori krízis</i>	149
<i>Belépés a munka világába</i>	150
<i>Ár-érték arány</i>	152
<i>Érvek és ellenérvek / Diplomák</i>	153
<i>A szülők álma</i>	155
<i>Nem mindenki által járható út</i>	157
<i>Néhány téves elképzelés</i>	162
<i>Választási lehetőségek / kirekesztettség</i>	164
<i>Átlag</i>	165
<i>Azonnal szüntessünk meg minden iskolát?</i>	168
<i>Coda</i>	169